

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapene for fylkeskommunekassen, lånefondet, konsolidert og årsberetning for 2021

Behandles i utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune	08.04.2022	16/22
Saksbehandler	Torbjørn Brandt	
Arkivkode	FE - 216	
Arkivsaknr	21/237-18	

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om årsregnskapene til fylkeskommunekassen, lånefondet, konsolidert og fylkeskommunens årsberetning for 2021.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes til fylkestinget med kopi til fylkesutvalget til fremleggelse ved behandling av årsregnskapene og årsberetning.

Vedlegg

Forklaring regnskapsbegreper

Årsregnskap - fylkeskommunekasse og lånefond

Årsregnskap - konsolidert

Årsberetning - Trøndelag fylkeskommune

Revisjonsberetning - fylkeskommunekassen, lånefondet og konsolidert

Revisjonsnotat - fylkeskommunale regnskaper

Revisjonsnotat - lånefondet

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapene for fylkeskommunekassen, lånefondet, konsolidert og årsberetning for 2021

Saksfremlegg

Fylkestinget er ansvarlig for å forvalte fylkeskommunens økonomi, herunder vedta årsregnskap og årsberetning, jf. kommuneloven § 14-2. Årsregnskapet skal vise fylkeskommunens inntekter og bruk av midlene den har til rådighet. Årsregnskapet må sees i sammenheng med fylkeskommunens årsberetning. Sammen utgjør disse noen av de viktigste dokumentene fylkestinget behandler i løpet av året.

Fristen for å levere årsregnskap og årsberetning er henholdsvis 22. februar og 31. mars jf. kommuneloven §14-6 og 14-7. Revisjonsberetningen skal avlegges innen 15. april. Fylkestinget må behandle årsregnskapene og årsberetningen innen 30. juni.

Fylkeskommunekassen

Årsregnskapet skal bestå av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomisk oversikt og noteopplysninger. Årsregnskapet skal vise regnskapstall på samme detaljnivå som i årsbudsjettet..

Noter er opplysninger som gis som en del av årsregnskapet. Notene skal bidra til å øke forståelsen av regnskapet, og skal ha en klar henvisning til postene i regnskapet som kommenteres.

Konsolidert regnskap

Konsolidert årsregnskap viser årsregnskapet for fylkeskommunens samlede virksomhet og er summen av regnskapene for fylkeskommunekassen, kommunale foretak samt lånefondet.

Et konsolidert regnskap skal gi fylkestinget grunnlag for styring og kontroll av den samlede økonomiske utviklingen og prioriteringene i et helhetsperspektiv.

Det stilles også krav til noteopplysninger i det konsoliderte regnskapet. Dersom det konsoliderte regnskapet fremstilles i samme dokument som fylkeskommunekassens årsregnskap kan notene fremstilles samlet.

Kommentarer til de fylkeskommunale regnskaper

Fylkeskommunekassens årsregnskap er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk og er avlagt innen fristen.

Lånefondet er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk og er avlagt innen fristen.

Konsolidert årsregnskap er utformet i samsvar med gjeldende lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk og er avlagt innen fristen.

Driftsregnskapet

Tallene referer til årsregnskapet for fylkeskommunekassen, tallene i parentes referer til konsolidert regnskap.

Fylkeskommunen hadde 9 824 (9 895) millioner kroner i driftsinntekter og 9 515 (9 574) millioner kroner i driftsutgifter, noe som gir ett brutto driftsresultat på 309 (321) millioner kroner.

Netto finansutgifter ble 587 (566) millioner kroner og avskrivninger ble 727 (728) millioner kroner, noe som gir et netto driftsresultat på 449 (483) millioner kroner.

Netto driftsresultat er 4,57 % (4,89 %) av driftsinntektene, noe som er høyere enn anbefalt måltall på 2 %.

Teknisk beregningsutvalg anbefaler at netto driftsresultat bør være minimum 1,75%, men bør helst være over 4%.

De fylkeskommunale tjenestegrupper hadde 703 millioner kroner i samlet mindreforbruk. Samtlige tjenestegrupper, med unntak av tannhelse, hadde et mindreforbruk for 2021.

Investeringsregnskapet

Investering i fylkesveger og skole utgjør over 90 % av fylkeskommunens investeringer. Fylkeskommunens totale investeringer for 2021 ble 1 775 (1 776) millioner kroner mot 2 468 (2 469) millioner kroner i 2020.

Investeringene i 2021 ble 57 millioner kroner lavere enn revidert budsjett.

Investeringene ble lånefinansiert med 981 millioner kroner, 82 millioner kroner lavere enn revidert budsjett, mot 1 084 millioner kroner i 2020.

Fylkeskommunen har for 2021 som foregående år full inndekning i investeringsregnskapet.

Balanseregnskapet

Balansen består av anleggsmidler, omløpsmidler, gjeld og egenkapital.

Egenkapitalen har økt med 753 (787) millioner kroner, fra 13 442 (13 504) millioner kroner til 14 195 (14 291) millioner kroner. Fylkeskommunen har da en egenkapitalandel på 44,7 % (44,5 %)

Kortsiktig gjeld er redusert med 653 (623) millioner kroner, fra 1 878 (1 921) millioner kroner til 1 255 (1 298) millioner kroner.

Lån har økt med 538 millioner kroner, fra 10 628 millioner kroner til 11 116 millioner kroner.

Lån og pensjonsforpliktelser utgjør til sammen langsiktig gjeld. Langsiktig gjeld er redusert med 97 (500) millioner kroner, fra 16 348 (17023) millioner kroner til 16 251 (16 523) millioner kroner.

Gjeldsgraden er 113,7 % av brutto driftsinntekter. Fylkeskommunen har vedtatt at gjeldsgrad skal være 113 % av brutto driftsinntekter. Gjeldsgraden har sunket noe fra 2020 til 2021 på grunn av at fylkeskommunen har betalt mer i avdrag enn budsjettert noe som er gjort mulig som en følge av høy inntektsvekst og ulike tilskudd og kompensasjonsordninger.

Disposisjonsfond har økt med 258 millioner kroner, fra 1 258 millioner kroner til 1 516 millioner kroner og utgjør nå 15,4 % av driftsinntektene. Fylkeskommunens måltall er 4 %. I årsberetning, på s. 12 i tabell 5, er ubundne fond til 5,9 %. Dette forklares med at fylkestinget har «reservert» midler til ulike formål. Fylkestinget kan når som helst omgjøre sine egne prioriteringer og midlene kan ikke anses som «bundne» av denne grunn. Etter regnskapsbestemmelsene må midlene anses som ubundne, og dermed burde 15,4 % vært ført i tabell 5 på s. 12 i årsberetning.

Bundne driftsfond har økt med 66 (66) millioner kroner, fra 679 (686) millioner kroner til 745 (752) millioner kroner.

Lånefondet

Lånefondet ble gjort med et netto driftsresultat som viser et mindreforbruk på 20,2 millioner kroner mot et merforbruk på 39,6 millioner kroner i 2020.

Utlån økte med 542 millioner kroner, fra 10 584 millioner kroner til 11 126 millioner kroner. Omløpsmidler ble redusert med 384 millioner kroner, fra 705 millioner kroner til 321 millioner kroner.

Fylkeskommunens årsberetning

Fylkeskommunen skal utarbeide en årsberetning for fylkeskommunens samlede virksomhet. Årsberetningen er avlagt innen fristen og inneholder opplysninger om regnskapet og redegjørelser i tråd med lov og forskrift.

Fylkesdirektøren skal minst to ganger i året rapportere til fylkestinget om forvaltningen av finansielle midler og gjeld. I tillegg skal fylkesdirektøren etter årets utgang legge fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Andre kommentarer

De grunnleggende kravene til økonomiforvaltningen skal bidra til at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid, at planene er realistiske, at finans- og gjeldsforvaltningen ikke innebærer vesentlig risiko og at betalingsforpliktelsene kan innfris ved forfall.

Arbeidskapital er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld i balansen, og er et uttrykk for fylkeskommunens handlingsrom. Fylkeskommunekassen viser at arbeidskapitalen har økt med 331 millioner kroner, fra 1823 millioner kroner til 2 153 millioner kroner. Arbeidskapitalen utgjør da 21,9 % av driftsinntektene til fylkeskommunekassen.

Konsolidert regnskap viser derimot at arbeidskapitalen er redusert med 44 millioner kroner, fra 2 526 millioner kroner til 2 482 millioner kroner. Arbeidskapitalen utgjør med dette 25 % av driftsinntektene mot 26,9 % i 2020.

Fylkeskommunen har ikke vedtatt noe måltall for arbeidskapital.

Likviditetsgrad er nøkkeltall som brukes for å si noe om hvor god likviditet fylkeskommunen har. Likviditet er et mål for betalingsevne, denne bør normalt være større enn 2.

Årsregnskapet for 2021 viser at fylkeskommunens likviditetsgrad 1 er på 2,7. Dette innebærer en økning på 0,7 fra 2020, hvor likviditetsgrad 1 var 2.

Fylkeskommunen har vedtatt en handlingsregel for rentebufferfond. Handlingsregelen fastsetter at maksimalt på 3 % av låneporteføljen ikke er sikret. Rentebufferfondet på ca. 180 millioner kroner utgjør 3,1 % usikrede lån. Fylkeskommunen har vedtatt en handlingsregel hvor maksimalt 8 % av brutto driftsinntekter skal dekke finansutgiftene. I 2021 utgjorde finansutgiftene 6,4 % av brutto driftsinntekter.

Fylkeskommunen mottok kompensasjon for inntektsbortfall som følge av covid-19 pandemien. Gjennom økt rammetilskudd har staten kompensert inntektsbortfall for kollektivtrafikken med 255,5 millioner kroner, opplæring med 6,9 millioner kroner og tannhelse med 19,2 millioner kroner. Totalt 281,6 millioner kroner.

Når det gjelder pensjon og fremtidig pensjonsforpliktelser fikk fylkeskommunen tilbakeført 91 millioner kroner til premiefond som følge av at avsetningskravet til fremtidige alderspensjoner er redusert. Uttak av denne ekstraordinære tilbakeføringen fordeles over 4 år fra og med 2021.

Revisjonsberetning

Fylkeskommunekassen, lånefondet og konsolidert årsregnskap og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA.

Revisjonsberetningene er datert den 1.april 2022, og samtlige beretninger er avlagt som såkalt rene beretninger.

Nummererte brev

Ifølge kommuneloven § 24-7 plikter revisor å påpeke en del nærmere angitte forhold i nummerert brev. Dette gjelder vesentlige forhold, som for eksempel forhold som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet eller mangler i rutiner for økonomisk intern kontroll.

Fylkeskommunen har ikke mottatt nummerert brev for regnskapsåret 2021.

Revisjonsnotat

Revisjonen kan bemerke funn som ikke er så vesentlige at de er omtalt i revisjonsberetningen eller nummerert brev, men som revisor mener ledelsen bør være orientert om for å kunne følge opp disse.

Revisor har funnet det formålstjenlig å utarbeide to revisjonsnotater når det gjelder de fylkeskommunale regnskaper. Revisjonsnotatene omhandler i all hovedsak avvik på kapitalkonto, oppstilling av regnskap og manglende notehenvvisninger, tilskudd til sikringsordning i KLP samt feilpostering tilknyttet en interimskonto.

Det vises til revisjonsnotatene for flere opplysninger. Begge revisjonsnotatene er vedlagt saken.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kommuneloven og kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften sier at kontrollutvalget skal avgi uttalelse til fylkestinget, med kopi til fylkesutvalget før de behandler årsregnskapene og årsberetning.

Utkast til kontrollutvalgets uttalelse for årsregnskapene til fylkeskommunekassen, lånefondet og konsolidert er vedlagt.

Vurdering

Kontrollutvalget skal uttale seg om årsregnskapet er revidert på betryggende måte, utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk samt kontrollutvalgets eventuelle instruksjer og avtaler med revisor. Uttalelsen skal også omfatte årsberetningen, om den omtaler forhold fastsatt i lov og forskrift.

De fylkeskommunale årsregnskapene og årsberetning er revidert av Revisjon Midt-Norge SA. Alle regnskapene er avlagt innen fristen. Oppdragsansvarlig revisor tilfredsstillende de kravene som er stilt i lov og forskrift.

Sekretariatet slutter seg til revisors synspunkter i vedlagte revisjonsnotater. Sekretariatet vil trekke frem revisors synspunkt om notehenvvisninger og at fjorårstall inntas i konsolidert regnskap.

Sekretariatet vil trekke fram følgende forhold som de aller vesentligste fra i årsregnskapene og årsberetning. Tall i parentes henviser til konsolidert regnskap.

- Netto driftsresultat på 449 millioner kroner som 4,57 % (4,89 %) av driftsinntektene.
- Samtlige tjenestegrupper, med ett unntak, har et mindreforbruk i henhold til revidert budsjett
- Handlingsregelen for finansutgifter ble for 2021 oppfylt i henhold til vedtatte måltall. vedtak.
- Handlingsregelen for usikret gjeld var i 2021 3,1% noe som er 0,1% over fylkestingets vedtatte måltall.
- Konsolidert regnskap viser at arbeidskapital er redusert med 44 millioner kroner fra 2020 og utgjør 25 % av driftsinntektene i 2021, en nedgang på 1,9 % fra 2020.
- Likviditetsgrad 1 er på 2,7, en økning på 0,7 fra 2020.
- Egenkapitalen har økt med 753 millioner kroner.
- Kortsiktig gjeld er redusert med 653 millioner kroner mens lånegjeld har økt med 538 millioner kroner. Langsiktig gjeld er likevel redusert med 97 (500) millioner kroner.
- Den økonomiske internkontrollen på overordnet nivå for fylkeskommunen er vurdert som tilfredsstillende.

På grunnlag av avlagt årsregnskap er det sekretariatets vurdering at regnskapsåret 2021 har bidratt til en bedret økonomisk situasjon for fylkeskommunen. Regnskapet viser at fylkeskommunen ivaretar den økonomiske handleevnen på drifts- og investeringsnivå og at 2021 ga et bærekraftig resultat.

Sekretariatet merker seg likevel fylkesdirektørens vurdering i årsberetningen om at den økonomiske utvikling i fylkeskommunens vedtak ikke er bærekraftig *over tid*. Sekretariatet har ikke vurdert eller forskuttert eventuelle konsekvenser av fremtidig politisk prioritering eller vedtak. Sekretariatet forholder seg kun til årsregnskapet for 2021 og har lagt dette til grunn for sine vurderinger.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse som omfatter de fylkeskommunale regnskaper i samsvar med vedlagt forslag. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning om utvalget finner dette nødvendig.